

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Ова публикација је направљена уз помоћ средстава Европске уније кроз Интеррег-ИПА Програм прекограничне сарадње Бугарска-Србија под бројем ССИ No 2014ТС1615СВ007. Јединствено одговорно лице за садржај ове публикације је Слободан омладински центар Видин и ни на који начин не може бити тумачен као став Европске уније или Управљачког тела програма.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

I. Uvod

Ova metodologija razvijena je u okviru projekta REGION PARTICIPACIJE MLADIH, referentni broj CB007.2.22.028, koji se finansira u okviru Interreg - IPA Programa prekogranične saradnje Bugarska - Srbija.

CILJEVI PROJEKTA su:

- Promocija participacije mladih u predstavničkoj demokratiji i civilnom društvu zajedničkim stvaranjem efikasnog modela učeničkog parlamenta, zasnovanog na najboljim praksama obeju zemalja i inostranstva, pripreme ljudskih resursa, tehničke podrške i umrežavanja.
- Podizanje svesti o problemima mladih i omladinskim potencijalima sprovođenjem omladinskih mrežnih prekograničnih inicijativa, koje su osmislili i dizajnirali učenički parlamenti i zajedno ih sproveli.
- Stvaranje prekogranične mreže parlamenata studenata u celom pograničnom regionu.

Projekat podržava stvaranje dugoročnih uslova za saradnju mladih, kroz izgradnju kapaciteta u polju omladinske samouprave u školama. To se ostvaruje i u vidu saradnje, odgovaranja na konkretne potrebe mladih i njihovih struktura u ciljnim pograničnim regionima.

II. Opis istraživanja učeničke samouprave u srpsko-bugarskom pograničnom regionu (prema predlogu projekta)

Glavni cilj ove aktivnosti je pregled trenutne situacije i potreba u oblasti učeničke samouprave. Istraživanje će takođe podržati proces promocije projektne ideje među ciljnim grupama i obrazovnim ustanovama, identifikovaće najbolje prakse i potencijalne korisnike za dalje učešće.

Istraživanje će sprovesti zajednički istraživački tim praktično u čitavom bugarsko-srpskom pograničnom regionu (svih 6 okruga u Bugarskoj i 6 u Srbiji - Bor, Zaječar, Nišava, Piroć, Pčinja i Toplica). Koristiće se zajednička metodologija, koju je razvio glavni istraživač sa iskustvom. Konkretni gradovi biće odabrani u skladu sa metodologijom istraživanja. Ciljni ispitanici mogu biti članovi školskih parlamenata, drugi učenici, rukovodstvo škole i zaposleni.

Ceo proces istraživanja zahteva on-line saradnju između obe strane. Konačni izveštaj biće predstavljen tokom Prvog međunarodnog sastanka stručnjaka. Zaključci istraživanja će se koristiti za stvaranje zajedničke metodologije za učeničku samoupravu, zasnovanu na stvarnim potrebama.

LP - Slobodni omladinski centar će organizovati i sprovesti ovu aktivnost u bugarskom pograničnom području i biće odgovoran za metodologiju celokupnog istraživanja, u obe zemlje. Obezbediće jednog istraživača i glavnog istraživača koji vodi istraživanje. PP2 - Otvoreni klub će organizovati i sprovesti aktivnost u pograničnom delu Srbije, koristeći sopstvenog istraživača.

Metode: Istraživanje će kombinovati *desk* istraživanje (zakona, strategija, publikacija itd.) i terenski rad u odabranim gradovima. Metodologiju istraživanja razradiće glavni istraživač. Metode rada mogu biti: anketa putem upitnika i strukturiranih intervjuja, fokus grupa, pregled dokumenata, publikacija i statistika, studija slučaja itd. Svaki istraživač će posetiti min. 6 gradova. Završni izveštaj (~ 50 stranica) biće preveden i dostupan na bugarskom i srpskom jeziku na web lokaciji projekta.

Resursi: Jedan glavni istraživač sa iskustvom biće odgovoran za metodologiju i sprovođenje čitavog istraživanja. Podržaće ga jedan istraživač u Bugarskoj i jedan u Srbiji. Budžet projekta pokriće troškove honorara, putovanja (do 860 km) i dnevnice tokom terenskog rada u pograničnom području, kao i prevodilačke usluge za izveštaj o istraživanju i druge relevantne dokumente.

Glavni rezultat aktivnosti biće izveštaj-analize trenutne situacije i identifikovanih potreba u pograničnom regionu u oblasti učeničke samouprave i omladinskog aktivizma, koji uključuju:

- Opis nacionalne regulative i politika;
- Praksa na terenu - opis, statistika i primeri (npr. Studije slučaja);
- Identifikovane potrebe za daljim razvojem, na osnovu mišljenja svih važnih delova školske zajednice.

III. Ciljevi istraživanja

Glavni zadatak ove metodologije je pružanje odgovarajućih alata za sprovođenje teorijske analize i empirijskog proučavanja trenutne situacije i mogućih potreba u Bugarskoj i Srbiji (sa fokusom na pogranično područje) u pogledu omladinske samouprave u školi, uključujući:

- Regulatorni okvir (dokumenti o politici na nacionalnom nivou: zakoni, strategije, akcioni planovi, propisi na nivou škole itd.);
- Omladinske strukture (školski parlamenti, saveti učenika itd.) - njihov stvarni doprinos u školskom životu i razvoju liderstva mladih, njihovih dostignuća i izazova, metodičkog pružanja, najbolje prakse (projekti, inicijative), drugih potreba itd.

Produkti istraživanja su dva izveštaja-analize (jedna za Bugarsku i druga za Srbiju), ali obe zasnovane na zajedničkoj metodologiji, strukturi i alatima, što će garantovati uporedivost rezultata.

Pored toga, metodologija treba da uzme u obzir evropske standarde i pokazatelje omladinske politike, primenjive i dizajnirane u skladu sa kontekstom projekta), i to:

- Posvećenost razvoju liderstva i samouprave za mlade - U kojoj meri država, obrazovni sistem i obrazovne institucije postavljaju cilj vođenja mladih (uključujući učeničku samoupravu) kao cilj. To treba navesti u strateškim i drugim regulatornim dokumentima. Razvoj liderstva i samouprave takođe se mora na neki način odraziti u planiranju obrazovnog procesa u školi. Očekuje se da će postojati koordinacija i komplementarnost između nacionalnih i školskih ciljeva.
- Zakonodavstvo - Funkcionisanje učeničkih tela treba da se zasniva na jasnim pravilima i propisima, uključujući njihov autoritet i ulogu u školskom životu. Status se može utvrditi na nivou škole, ali na osnovu zakonskog okvira. Važno je da mladi delegati takođe budu suštinski uključeni u ovaj proces.

- Omladinske studije - Razvoj liderstva i samouprave mladih u školi treba da se zasniva na nekim istraživanjima i analizama, kako na nacionalnom tako i na školskom nivou. Istovremeno, takođe je važno imati stalne povratne informacije od članova saveta učenika i samih učenika. Rezultati istraživanja i povratne informacije treba uzeti u obzir u budućem planiranju.
- Demokratija i participacija - Koliko jasne procedure i pravila, kao i uspostavljena praksa postoje za demokratske izbore članova saveta učenika i parlamenata. Ova pravila i prakse treba da budu univerzalna i da ne ograničavaju samo na određene kategorije učenika. Svi treba da budu slobodni da učestvuju i da se prijave za članstvo u samoupravnim strukturama. Sa svoje strane, škola treba da podstiče učešće i nastoji da u proces selekcije uključi mlade ljude sa smanjenim mogućnostima (npr. manjine, učenici sa teškoćama).
- Resursi omladinske samouprave - Koji se resursi dodeljuju obrazovnom sistemu za razvoj učeničke samouprave, uključujući finansijske, materijalne i metodološke? Savet učenika ili parlament mogli bi imati svoj budžet kojim upravljaju. Ko su ljudi i strukture u školi koji to podržavaju i kako?
- Politika obuke mladih - mladi lideri moraju biti spremni za zadatke koje će obavljati. Za razliku od odraslih, njihovo organizaciono i bilo koje drugo iskustvo je ograničeno, što njihovo obrazovanje čini važnim preduslovom za efikasno funkcionisanje organa učeničke samouprave. U tu svrhu moraju biti razvijeni odgovarajući nastavni programi.
- Omladinski radnici - ovo su ljudi koji direktno podržavaju aktivnosti omladinskih saveta i parlamenata. Kvalifikacije i iskustvo ovih profesionalaca u školi treba da budu adekvatni u odnosu na njihovu ulogu. Takođe je važno da se ova kvalifikacija održi i poboljša u vidu dinamike u radu sa mladima, koja mora biti element javne (uključujući i školske) politike.
- Razvoj volontiranja - Kao liderska struktura, očekuje se da će učenički savet ili parlament pokrenuti i sprovesti različite inicijative, uključujući učešće drugih studenata. Drugim rečima, trebalo bi da doprinese razvoju omladinskog volontiranja na nivou škole.
- Savetodavne funkcije (pristup odlučivanju) - Kao samoupravno telo, učenički savet ili parlament takođe imaju funkciju donošenja odluka za koje se očekuje da će imati uticaja na nivou škole. Oni bi trebalo da budu konsultativni i da imaju mandat da utiču na odluke organa upravljanja školom - kao što su pedagoški saveti i sam direktor. Ova karakteristika ne bi trebalo da bude samo regulisana, već i da zaista deluje.
- Širenje dobrih praksi, partnerstva i umrežavanje - Manjak životnog iskustva mladi nadomešćuju kreativnošću i inovativnošću. Različite škole generišu različite ideje, od kojih bi neke mogle biti dobar primer i privući veće učešće. Da li postoje prakse za saradnju između struktura samouprave u različitim školama u gradu, regionu i zemlji? U kojoj meri su učenička tela uključena u projekte na evropskom nivou?

Istraživanje takođe mora da promoviše ideju projekta i identifikuje najbolje prakse i potencijalne korisnike za dalje učešće.

IV. Osnovna načela istraživanja

Osnovna načela kojih ćemo se pridržavati prilikom sprovođenja ankete uključuju:

Načelo 1 - Objektivnost

Dobro formulisana pitanja su osnova za objektivnu i jasnu procenu. Oni moraju zahtevati posebne, merljive, kvalitativne i kvantitativne podatke. Kvantitativni pokazatelji će, gde je to moguće, biti prioritetni ako budu dostupni pouzdani i proverljivi izvori informacija. Objektivnost takođe uključuje smanjenje subjektivnosti prilikom anketiranja ili ispitivanja ispitanika u anketi kako bi se izbegli tzv. „društveno poželjni“ odgovori.

Načelo 2 - Opseg ili reprezentativnost

Jedan od načina da se obezbedi poštovanje ovog načela uz ograničeno vreme i resurse je odabir najrelevantnijih izvora informacija, uključujući sve zainteresovane strane - ljude i institucije.

Načelo 3 - Pristup izvorima informacija

Ovde mislimo da istraživanje mora uzeti u obzir stvarne mogućnosti pristupa informacijama u obrazovnoj ustanovi bez postavljanja nemogućih ili ciljeva koje je vrlo teško postići uzimajući u obzir postojeća ograničenja, kako iz okruženja tako i ograničenja projekta.

Načelo 4 - Orijentacija na ishod

To znači da treba fokusirati istraživanje na prikupljanje informacija koje direktno služe procesu analize - pronalaženje statusa i davanje preporuka obrazovnim vlastima.

Načelo 5 - Partnerstvo sa školskom zajednicom i drugim zainteresovanim stranama

Načelo 6 - Koristiti moderna i fleksibilna sredstva za prikupljanje informacija.

Na primer, upotreba IKT-a gde je to moguće i gde može objektivizovati ili olakšati sprovođenje istraživanja ili njegovih komponenti.

V. Predmet teorijskog istraživanja (*desk istraživanje*)

Predmet teorijskog istraživanja su javne politike usmerene na samoupravljanje učenika i razvoj liderstva mladih u školi - dokumenti, kao što su propisi, analize, politike, strategije, planovi, programi koji se tiču ovih pitanja, ukoliko postoje na nacionalnim nivou i nivou školskih ustanova (poslednja se odnosi samo na prihvatljivo područje projekta). Zbog činjenice da istraživanje pokriva trenutno stanje samouprave mladih, trebalo bi istražiti izveštaje i analize o liderstvu mladih i učešću u odlučivanju državnih vlasti ili nezavisnih tela / stručnjaka na nivou škola.

Istraživači treba da istražuju dostupne javne dokumente koji su najčešće dostupni na web lokacijama odgovarajućih institucija. Ako to nije slučaj, dokumenti se mogu zatražiti prema Zakonu o javnom pristupu informacijama. S tim u vezi, preporučujemo da se o projektu i njegovim ciljevima/aktivnostima obavestavaju ključne institucije, uključujući nadležna ministarstva obrazovanja i njihova teritorijalna tela. Takođe je korisno stupiti u kontakt sa nacionalnim, regionalnim i lokalnim sindikatima ili krovnim organizacijama učeničkih saveta/parlamenta, ako takvi postoje.

VI. Predmetni i ciljni ispitanici empirijskog istraživanja

Predmet empirijskog istraživanja više je fokusiran na praktičnu primenu učeničke samouprave na nivou škole (srednje škole iz ciljanog regiona) - koje su specifične prakse, nedostaci i potrebe.

Ciljni ispitanici u istraživanju mogu biti predstavnici iz sledećih grupa:

- menadžment škola;
- omladinski radnici (specijalisti školskog osoblja, koji su direktno odgovorni za organizaciju i rad učenika/parlamenta - npr. školski psiholozi, pedagozi, pedagoški savetnici, nastavnici itd., zavisno od konkretne škole);
- učenici - članovi učeničkih parlamenata/saveta;
- učenici – koji nisu članovi učeničkih parlamenata/saveta;
- nastavnici i drugo školsko osoblje;
- roditelji i tela roditelja u školi;
- van školski stručnjaci (npr. iz krovnih organizacija, obrazovnih vlasti itd.).

VII. Metode istraživanja

Ova studija je podeljena u dva dela - teorijska analiza i empirijska studija, čiji će rezultati biti sažeti u završnim izveštajima. Svrha ove studije pruža upotrebu kvantitativnih i kvalitativnih metoda. Kvantitativne metode su upitnici. Omogućuju pokrivanje velikog dela predmeta proučavanja. Kvalitativne metode će biti vođenje intervjua i fokus grupa. Oni dozvoljavaju intervenciju osobe koja sprovodi istraživanje i imaju empirijski karakter.

Postoje sledeće metode za sprovođenje studije u okviru projekta:

- Sprovođenje teorijskih analiza

Teorijska analiza uključuje rad s izvorima informacija na internetu i analizu dokumenata. Tokom ankete biće analizirane i upućene informacije sa zvaničnih web lokacija nacionalnih, regionalnih i lokalnih institucija, škola i saveta/parlamenta učenika iz Bugarske i Srbije; strategije, planovi i politike vezane za omladinsku samoupravu. Od studije se očekuje da koristi i predstavi takođe rezultate nacionalnih istraživanja na ovu temu, ukoliko takve postoje i na raspolaganju najbolje prakse. Projekti i druge realizovane inicijative različitih aktera (škole, nevladine organizacije itd.) koji podržavaju razvoj učeničke samouprave takođe su predmet istraživanja.

Teorijsku analizu će realizovati glavni istraživač u saradnji sa istraživačima iz Bugarske i Srbije.

- Sprovođenje fokus grupa

Da bi se ciljevi istraživanja efikasno postigli, potrebno je realizovati empirijsko istraživanje sprovođenjem najmanje dve fokus grupe – jednu u Bugarskoj i jednu u Srbiji. Cilj je identifikovati najbolje prakse, nedostatke u politici za mlade i proceniti potrebe na lokalnom ili regionalnom nivou. Ciljani ispitanici u fokus grupama su predstavnici gore navedenih ispitanika. Grupe mogu biti mešovite ili specifične (npr. jedna fokus grupa može uključiti samo učenike). U tom smislu identifikovane su i predložene relevantne teme koje su uključene u upitnike za vođenje fokus grupa. Svaka fokus grupa sastoji se od 8-10 ispitanika koji bi trebali voditi diskusiju o toj temi. Mala grupa

omogućava detaljnu prezentaciju stavova učesnika, više spontanosti i istinitosti navoda. Diskusiju vodi moderator koji postavlja pitanja na osnovu posebnih uputstava i scenarija. Svakom učesniku treba dati mogućnost da se izrazi i svaki treba da izrazi mišljenje o svim pitanjima. Za svaku sledeću fokus grupu prihvatljiva je adaptacija scenarija i pitanja koja će se postavljati, u skladu sa odgovorima i rezultatima iz prethodne fokus grupe. Uпитnik se sastoji od najmanje 4 pitanja i kratkog uputstva za moderatora. Konkretno, održavanje fokus grupa obuhvata korake:

- Identifikacija učesnika - faktor odabira je povezan sa zanimanjem/položajem učesnika i institucijom/organizacijom u kojoj rade ili pripadaju - sprovode istraživački stručnjaci iz Bugarske i Srbije;
- Slanje pozivnica učesnicima fokus grupa. Bilo bi bolje poslati poziv najmanje 20 ljudi za svaku grupu kako bi se osiguralo učešće najmanje 8 ljudi. Poziv treba da sadrži informacije o ciljevima događaja, mestu i vremenu sprovođenja. Dozvoljeno je pozivanje učesnika da učestvuju telefonom - sprovode istraživački stručnjaci iz Bugarske i Srbije;
- Sprovođenje fokus grupa od strane istraživačkih stručnjaka iz Bugarske i Srbije. Na početku je poželjno da ekspert predstavi projekat i kontekst studije;
- Snimanje i analiza glavnih tvrdnji - sprovedi istraživački stručnjaci iz Bugarske i Srbije;
- Obezbeđivanje rezultata analize / istraživanja iz fokus grupe vođi istraživačkog tima;
- Rezime rezultata - realizovan uz podršku vođe istraživačkog tima.

Rezultati fokus grupa biće SWOT analize školske samouprave, koje se koriste kao sredstvo za razjašnjenje trenutne situacije u regionu.

Biće organizovane dve fokus grupe u svakoj zemlji - jedna sa omladinskim radnicima i jedna sa predstavnicima učeničkih samouprava.

- Vođenje pojedinačnih intervjua sa ciljanim ispitanicima

Za razliku od fokus grupa, koje traže sveobuhvatnu sliku konkretne lokacije u smislu samouprave mladih u školi, u pojedinačnom intervjuu fokus je na određenoj školi i individualnom iskustvu ispitanika. Iz tog razloga, pitanja se biraju u zavisnosti od profila ispitanika - obrazovne vlasti, omladinski radnici i omladinski lideri. Ako ispitanik ima poteškoću da odgovori, anketar prelazi na sledeće pitanje. Da bi se postigla željena efikasnost, treba obaviti najmanje 48 intervjua - 24 u Bugarskoj (min. 4 po administrativnom okrugu) i 24 u Srbiji (pod istim uslovima).

Ciljani ispitanici intervjua moraju biti:

- Predstavnici obrazovnih vlasti - min. 6 ispitanika po zemlji;
- Predstavnici omladinskih radnika u školi - min. 6 ispitanika po zemlji;
- Predsednici strukture omladinske samouprave - min. 6 ispitanika po zemlji;
- Članovi struktura samouprave - min. 6 ispitanika po zemlji.

Rezultati ankete kroz intervjue će predstaviti stvarnu praksu i konkretne uticaje aktera politika školskog liderstva, posebno onih koji prevashodno sprovode politiku.

- Sprovođenje istraživanja putem upitnika

Slika situacije neće biti potpuna bez jednog od glavnih predmeta učeničke samouprave - učeničke zajednice. Ovde je važno istražiti stvari poput motivacije za učešćem, stvarne koristi školskog parlamenta, njegovog uticaja na život u školi i njegove slike među mladima. Upitnik će sadržati i zatvorena i otvorena pitanja, ali na način koji olakšava popunjavanje. Ciljanim ispitanicima se može pristupiti na licu mesta (korišćenjem papirne kopije upitnika) ili putem Interneta, zbog činjenice da mladi radije koriste web aplikacije. Svaka zemlja ili istraživač ima pravo da odabere najprikladniji način za istraživanje. Da bi se postigla željena efikasnost treba primeniti najmanje 90 upitnika - 45 u Bugarskoj (min. 6 po administrativnom okrugu) i 45 u Srbiji (pod istim uslovima). Ciljani ispitanici moraju biti:

- nastavnici - min. 12 ispitanika po zemlji;
- učenici, pripadnici struktura samouprave - min. 33 ispitanika po zemlji.

VIII. Ciljana zajednica

U cilju veće reprezentativnosti, planirano je da u istraživanje budu uključeni i veliki gradovi (okružni centri) i manji gradovi iz celog projektnog područja.

Bugarska: Vidin, Montana, Vraca, Botevgrad (oblast Sofia), Pernik i Čustendil

Srbija: Niš, Bor, Knjaževac, Bela Palanka, Prokuplje i Vranje

IX. Raspored istraživanja

Zadatak	Broj ljudi/dana	Odgovorna osoba/e	Period implementacije (Indikativno)
1. Razvoj metodologije istraživanja	5	Glavni istraživač	Ne kasnije od 20.07.2019
2. Razvoj istraživačkih alata i uputstava	3	Glavni istraživač	Ne kasnije od 31.07.2019
3. Desk istraživanje	Do 10 po zemlji	Istraživači	Ne kasnije od 30.09.2019
4. Terensko istraživanje	Do 12 po zemlji	Istraživači	
5. Obrada rezultata i priprema nacрта izveštaja po zemljama	Do 4 po zemlji	Istraživači	Ne kasnije od 05.10.2019
6. Metodološka podrška istraživača	2	Glavni istraživač	01.08 – 05.10.2019
7. Rok za izradu konačne verzije izveštaja i priloga		Glavni istraživač	14.10.2019

X. Struktura izveštaja

1. Uvod – kontekst istraživanja, zadaci, itd. (priprema glavni istraživač)

2. Evropske politike u vezi sa omladinskim lidestvom i samoupravom u školi (priprema glavni istraživač)

3. Nacionalna politika u vezi sa omladinskim liderstvom i samoupravom u školi - osnovni dokumenti

4. Trenutna situacija učeničke samouprave u pograničnom području u smislu evropskih standarda i pokazatelja omladinske politike

- Posvećenost razvoju liderstva i samouprave za mlade
- Zakonodavstvo i pravila
- Omladinske studije
- Demokratija i participacija
- Resursi omladinske samouprave
- Politika obuke mladih
- Omladinski radnici
- Razvoj volontiranja
- Savetodavne funkcije (pristup odlučivanju)
- Širenje dobre prakse, partnerstva i umrežavanje

5. Zaključci i preporuke (opciono) - identifikovani nedostaci, potrebe i ključna pitanja, koji mogu biti korisni za naredne aktivnosti u okviru projekta.

7. Prilozi:

- Propisi u oblasti učeničke samouprave, primeri najbolje prakse/studije slučaja, itd.

Prilog 1

Uputstva za intervju

Kroz pojedinačne intervjuje želeli smo da prikupimo potrebne informacije za potrebe istraživanja, koje se inače ne mogu prikupiti (npr. nisu dostupne), kao i da istražimo pojedina iskustva izvan zvaničnih dokumenata o stvarnom stanju omladinske politike i omladinskog aktivizma, potrebe i najbolje prakse. Intervjuje će voditi istraživač, koji je sproveo dijalog po unapred pripremljenom scenariju - upitniku. Pitanja su otvorena, što daje slobodu ispitanika. Ispitanici treba da shvate da je studija dobrovoljna i poverljiva. Određivanje vremena ne bi trebalo da traje više od 30-40 minuta po ispitaniku.

Intervjui obuhvataju sledeće korake:

- Sastavljanje liste onih koji su voljni da učestvuju u intervjuima - koje sprovode istraživački stručnjaci iz obe zemlje;

- Vođenje intervjua - sprovode istraživački stručnjaci iz obe zemlje;
- Transkripcija svakog intervjua, pronalaženje i analiza i sinteza glavnih tvrdnji - koje sprovode istraživački stručnjaci iz obe zemlje;
- Rezime rezultata - sprovodi glavni istraživač zajedno sa ekspertima iz obe zemlje.

Proizvod istraživanja biće izveštaj koji će sažeti rezultate *desk* istraživanja i terenskog rada.

Ова публикација је направљена уз помоћ средстава Европске уније кроз ИнтеррегИПА Програм прекограничне сарадње Бугарска-Србија под бројем ССИ No 2014ТС16I5СВ007. Јединствено одговорно лице за садржај ове публикације је Слободан омладински центар и ни на који начин не може бити тумачен као став Европске уније или Управљачког тела програма.

